

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ БАҶҲАТГИРИИ АҲОЛӢ
(ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2009, №5, мод.330; ҚҶТ аз 19.07.2019 с.,
№1634)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро, ки ҳангоми омода кардан, гузаронидан ва ҷамъбаст намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли ба миён меоянд, танзим менамояд.

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- **барӯйхатгирии аҳоли** – мушоҳидаи мунтазаму пурраи давлатии оморӣ, ки дар рафти он маълумот дар бораи шумора ва ҳайати аҳолии дар санаи муайянкарда ҷамъ оварда, коркард ва ҷамъбаст карда мешавад;

- **маълумот дар бораи аҳоли** – маълумоте, ки мувофиқи номгуӣи саволҳо дар бораи аҳоли ҷамъ карда мешавад;

- **гурӯҳи барӯйхатгирии аҳоли** – гурӯҳи шаҳрвандон, ки омӯзиши махсусро гузаштаанд ва барои омода кардан, гузаронидан ва ҷамъбаст намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли ҷалб карда шудаанд;

- **ҳуҷҷатҳои барӯйхатгирии аҳоли** – маҷмӯи ҳуҷҷатҳои махсуси намунаи маълум, аз ҷумла варақаи доройи шакли муайяни барӯйхатгирии аҳоли, ки барои омода кардан, гузаронидан ва ҷамъбаст намудани натиҷаи он истифода бурда мешаванд.

- **баӯйхатгирии санҷишии аҳоли** – қисми муҳими таркибии ҷараёни банақшагирии барӯйхатгирии аҳоли мебошад, ки имконияти санҷидани ҳама ҷабҳаҳои барномаи барӯйхатгирии аҳолиро то баргузори барӯйхатгирии асосӣ таъмин намуда, ба ин васила кори беист ва муваффақияти баргузори барӯйхатгирии аҳолиро муҳайё менамояд. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи барӯйхатгирии аҳоли

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи барӯйхатгирии аҳоли ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи омили давлатӣ», дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад. (ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)

Моддаи 3. Мақсад ва принципҳои асосии барӯйхатгирии аҳоли

1. Мақсади барӯйхатгирии аҳоли ин дастрас намудани маълумот дар бораи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои таҳияи дурнамоҳои давлатӣ, концепсияҳо, стратегияҳо ва барномаҳои рушди иҷтимоӣ-иқтисодии ҷумҳурӣ, ҳисоботи ҷорӣ, пешгуӣи шумора ва ҳайати аҳоли, омӯзиш, ҷойгиронӣ ва истифодаи захираҳои меҳнатӣ, гузаронидани тадқиқотҳои илмӣ мебошад.

2. Барӯйхатгирии аҳоли бо риояи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд, дахлнопазирии ҳаёт ва манзили шахс, ки онро Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон кафолат додааст, гузаронида мешавад. (ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)

3. Барӯйхатгирии аҳоли дар асоси принципҳои зерин сурат мегирад:

- асоси илмӣ;

- даврият;
- умумият ва якмуддатӣ;
- махфияти маълумотҳои шахсӣ;
- дастрас ва ошкоро будани ҷамбасти он.

Моддаи 4. Даврият ва мӯҳлати гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли

1. Барӯйхатгирии аҳоли на камтар аз як маротиба дар даҳ сол ё ҳангоми барӯйхатгирии навбатии аҳолии ҷаҳон гузаронида мешавад.

2. Қарор дар бораи гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли ва мӯҳлати он на дертар аз 5 сол то оғози барӯйхатгирӣ аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад.

3. *Барӯйхатгирии санҷиши аҳоли бо пешниҳоди мақомоти ваколатдор, мувофиқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон на дертар аз ду сол то баргузори аҳоли дар як ё якчанд воҳиди ҳудуди маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.*

4. *Мақсади асосии барӯйхатгирии санҷиши аҳоли санҷида баромадани лоиҳаи барномаи барӯйхатгирӣ, усулҳои барӯйхатгирии аҳоли, чорабиниҳои асосӣ оид ба тайёрӣ ва гузаронидани он мебошад. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)*

5. *Барномаи барӯйхатгирии аҳоли ва усулҳои гузаронидани онро Комиссияи давлатии мусоидат ба барӯйхатгирии аҳоли тасдиқ мекунад. (ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)*

Моддаи 4¹. Нақшаи тақвими чорабиниҳо доир ба тайёрӣ ва гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли

Нақшаи тақвими чорабиниҳо доир ба тайёрӣ ва гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли аз номгӯи асосии чорабиниҳои ташкилӣ барои ҳар як марҳилаи қор оид ба тайёрӣ ва гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли, мӯҳлати иҷрои онҳо, инчунин номгӯи мақомоти давлатие, ки дар асоси Қонуни мазкур рӯи қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои иҷрои онҳо мутасаддианд, иборат аст. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)

Моддаи 5. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар бораи барӯйхатгирии аҳоли

1. Масъулияти омода кардан, гузаронидан, қоркард, ҷамъбаст намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли ва интишори маълумот дар бораи ҷамъбасти натиҷаи он ба зиммаи мақоми ваколатдори давлатии омор ва сохторҳои маҳаллии он, ҳамчунин ба дигар мақомоти ҳокимияти давлатие, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мегарданд, гузошта мешавад.

2. Барои ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, қорхонаҳо, ташкилотҳо, муассисаҳо новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқиашон чиҳати омодагӣ ва гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли *Комиссияи давлатии мусоидат ба барӯйхатгирии аҳоли* ташкил карда мешавад. Низомнома «Дар бораи комиссияи мусоидат ба барӯйхатгирии аҳоли»-ро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд. (ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)

3. Мақомоти ҳокимияти давлатие, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, барои гузаронидани барӯйхатгирии гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли, ки дар моддаи 7 Қонуни мазкур нишон дода шудаанд, масъул мебошанд.

4. Мақоми ваколатдори давлатии омор дар давраи омода кардан, гузаронидан ва ҷамъбаст намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли ҳуқуқ дорад:

- масъалаҳои вобаста ба омода кардан ва гузаронидани барӯйхатгирии аҳолиро баррасӣ намояд;

- ба ин маърака дигар мақомоти ҳокимияти давлатӣ, қорхонаю муассиса ва ташкилотҳоро новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқиашон ҷалб намояд.

Мақоми ваколатдори давлатии омор ўҳдадор аст:

- махфияти маълумотҳои шахсиро таъмин намояд;

- захираҳои моддию техникиро ба ин мақсад ҷудо намояд;

- интихоб ва омӯзиши махсуси ҳайати гурӯҳи барӯйхатгириро якҷоя бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таъмин намояд;
- аҳолиро сари вақт аз мақсаду вазифаҳо ва мӯҳлати гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли бохабар намояд.

5. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи салоҳияти худ вазифадоранд:

- барои гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли ва иҷрои салоҳияташон ба мақомоти ваколатдори давлатии омор ва сохторҳои маҳаллии он, ба гурӯҳи барӯйхатгирии аҳоли, ки ба ин кор масъуланд, кӯмак расонанд;
- номгӯй ва ҳудудҳои марзиву маъмуриро муайян карда, онҳоро бо аломатҳои роҳнамои дорои номи кӯчаҳо ва рақами хонаҳо таъмин намоянд;
- ҳуҷҷатҳои зарурии картографиро пешниҳод намоянд;
- гурӯҳи барӯйхатгирии аҳолиро бо ҳуҷраи барои кор мувофиқ, бо воситаҳои алоқа таҷҳизонидашуда ва нақлиёт таъмин намоянд;
- аҳолии маҳалро ба ҳайати гурӯҳи барӯйхатгирии аҳоли ҷалб намоянд.

6. Ҳайати гурӯҳи барӯйхатгирии аҳолиро раиси шаҳр ё ноҳия бо пешниҳоди роҳбари шӯъбаи дахлдори омор тасдиқ менамояд.

Моддаи 6. Маълумот дар бораи аҳоли ва тартиби ҷамъ кардани он

1. Варақаи барӯйхатгирии аҳоли чунин маълумотҳои шахси ба рӯйхат гирифташавандаро дар бар мегирад:

- чинс;
- синну сол;
- сана ва ҷои таваллуд;
- миллат;
- забони модарӣ;
- пайравӣ ба дин; **(ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)**
- донишони дигар забонҳо;
- шаҳрвандӣ;
- ҳолати оилавӣ;
- шумораи фарзандон;
- таҳсилот;
- ҷои зист;
- фаъолияти муҳоҷиратӣ;
- шароити манзилӣ;
- манбаъи воситаҳои зиндагӣ;
- *шугл ва сабабҳои бекорӣ.* **(ҚҶТ аз 19.07.2019 с., №1634)**

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба варақа мумкин аст дигар маълумотҳо низ ворид карда шаванд.

2. Ба номгӯи маълумотҳо дар бораи барӯйхатгирии аҳоли ворид намудани маълумотҳои дорои сирри давлатӣ, тижоратӣ ва дигар сирре, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳимоя карда мешаванд, ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрвандро поймол ё маҳдуд мекунад, мумкин нест. Ҷамъ намудани маълумоти дар нақшаи барӯйхатгирии аҳоли пешбинишуда, ҳамчунин маҷбур намудани шахсони мавриди пурсиш қароргирифта дар бораи пешниҳод кардани маълумотҳои иловагӣ манъ аст.

3. Ҷамъ намудани маълумот дар бораи аҳоли аз тарафи ҳайати гурӯҳи барӯйхатгирӣ бо роҳи пурсиш, пур кардани варақаи барӯйхатгирӣ, аз назар гузаронидани манзилҳо ва биноҳои ғайриистикомаатӣ, ки шахси мавриди пурсиш қароргирифта зиндагӣ мекунад ё бо истифода аз воситаҳои алоқа гузаронида мешавад.

Маълумот нисбати шахсоне, ки ҳангоми гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли дар ҷои зист ҳузур надоранд, муваққатан дар хоричи кишваранд, ноболиғон, кӯдакони васоятдор ва ё

бепарастор аз тарафи шахсони болиғи хочағӣ, васиён, парасторон ва мақомоти дахлдори давлатӣ пешниҳод карда мешавад.

4. Пурсиши аҳоли ва пур кардани варақаи барӯйхатгирии аҳоли ба забони давлатӣ ё русӣ сураат мегирад.

Моддаи 6¹. Ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои шахсони мавриди пурсиш қароргирифта

1. Шахсони мавриди пурсиш қароргирифта ҳуқуқ доранд, аз шахсони ҳайати гурӯҳи барӯйхатгирии аҳоли шаҳодатномаи мувофиқро талаб кунанд ва дар сурати пешниҳод накардани чунин шаҳодатнома ба саволҳои варақаи барӯйхатгирии аҳоли ҷавоб надиҳанд. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)

2. Шахсони мавриди пурсиш қароргирифта ўҳдадоранд барои гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли монеа нашаванд ва маълумоти муътамади инфиродиро мувофиқи варақаи барӯйхатгирии аҳоли пешниҳод намоянд. Барӯйхатгирии аҳоли хусусияти ҳатмӣ дошта, шахсони мавриди пурсиш қароргирифта наметавонанд аз ҷавоб додан ба саволҳои варақаҳои барӯйхатгирии аҳоли саркашӣ кунанд. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)

Моддаи 7. Хусусиятҳои барӯйхатгирии гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли

1. Маълумоти шахсӣ дар бораи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ки дар санаи гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли дар сафоратхонаҳо, ташкилотҳои консулии дар хориҷа будаи Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият доранд, аз ҷониби оилаи онҳо, ки ҳамроҳашон мебошанд, аз тарафи роҳбарияти сафоратхона ва ташкилотҳои консулӣ ҷамъ карда мешавад.

2. Ҷамъ кардани маълумоти шахсӣ дар бораи шахсоне, ки дар санаи гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли хизмати ҳарбиро адо мекунанд, аз рӯи даъват дар хизмати ҳарбианд, хизматчиёни ҳарбие, ки мутобиқи шартнома адои хизмат мекунанд, аз ҷониби оилаи онҳо, ки дар минтақаҳои махсус зиндагӣ доранд, ба зиммаи фармондеҳони қисмҳои ҳарбӣ аст.

3. Маълумоти шахсӣ дар бораи онҳое, ки дар санаи гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли дар муассисаҳои махсуси бачагона ва барои ноболиғон, муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ, дар беморхонаҳо ва дигар муассисаҳои тиббӣ қарор доранд, аз тарафи роҳбарияти ин муассисаю ташкилотҳо ҷамъ оварда мешавад.

4. Ҷамъ кардани маълумоти шахсӣ дар бораи онҳое, ки дар санаи гузаронидани барӯйхатгирии аҳоли дар меҳмонхонаҳо, истироҳатгоҳу, пансионатҳо қарор доранд, ба зиммаи роҳбарияти ин муассисаю ташкилотҳо мебошад.

5. Маълумоти шахсӣ дар бораи онҳое, ки дар ҳабсхона, муассисаҳои ислоҳӣ ё табobati меҳнатӣ қарор доранд, аз тарафи роҳбарияти ин ташкилотҳо ҷамъ карда мешавад.

Моддаи 8. Ҷамъбасти намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли

1. Барӯйхатгирии аҳоли бо тартиб ва дар мўҳлати муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷамъбасти карда мешавад.

2. Маълумот дар бораи ҷамъбасти натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли дар воситаҳои ахбори омма новобаста ба шакли моликиятшон ройгон интишор мегардад.

Моддаи 9. Нигоҳдории ҳуҷжатҳои барӯйхатгирии аҳоли

1. Ҳуҷжатҳои барӯйхатгирии аҳоли дар бойгонӣ нигоҳ дошта мешаванд.

2. Маълумоте, ки дар рафти барӯйхатгирии аҳоли ҷамъ мегардад, фақат ба мақсадҳои ҳамин барӯйхатгирӣ истифода мешавад.

3. Маълумоти шахсии аз аҳоли ҷамъкардашуда махфӣ мебошад. Ин маълумот дар шакли ҷамъбасти интишор карда мешавад.

4. Варақаҳои пуркардашудаи барӯйхатгирӣ дар бойгони мақомоти давлатии омор то 1 сод, маълумот дар бораи ҷамъбасти натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли доимӣ нигоҳ дошта мешаванд. (ҚҶТ аз 21.07.10.№635)

5. Истифодаи маълумоти аввалия ҳангоми баррасии парвандаҳои граждани ва чиноятӣ аз тарафи мақомоти дахлдор манъ аст.

Моддаи 10. Маблағгузори барӯйхатгирии аҳоли

Харочоти омода кардан, гузаронидан, коркард ва ҷамъбаст намудани натиҷаи барӯйхатгирии аҳоли ва интишори маълумот дар бораи натиҷаи он аз ҳисоби буҷети давлатӣ, ҳамчунин аз ҳисоби маблағҳои дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 11. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 12. Аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи барӯйхатгирии аҳоли»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 майи соли 1998 «Дар бораи барӯйхатгирии аҳоли» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1998, №10, мод. 102; с. 2002, №11, мод.720) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 13. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Эмомалӣ Раҳмон

**ш. Душанбе, 19 майи соли 2009,
№ 523**